

NOTAT

Miljøministeriet
Departementet

Rent drikkevand og sikker
kemi

J.nr.2023-10206

Ref. LOS

Den 24. oktober 2023

Minamatakonventionens femte partskonference (COP5) – Geneve 30. oktober – 3. november 2023

Minamatakonventionen om kviksølv trådte i kraft den 16. august 2017, og pt. har 147 lande ratificeret og er derved parter til konventionen, heriblandt Danmark. Derudover har 17 lande underskrevet konventionen men er stadig ikke part til denne. Konventionen omfatter hele kviksølvs livscyklus, fra udvinding i miner over eksport, import og anvendelsesbegrænsninger og til håndteringen af kviksølvaffald med det formål at beskytte menneskers sundhed og miljøet mod menneskeskabte udledninger af kviksølv og kviksølvforbindelser til luft, vand og jord.

Nedenfor er de mest centrale emner, som skal forhandles på den 5. partskonference, beskrevet. Derudover skal en række vejledninger, der skal bistå parterne til konventionen i at implementere dens bestemmelser, forhandles.

Forbud mod en række elektriske produkter (hovedsageligt lyskilder) og kosmetiske produkter indeholdende kviksølv og udfasning af brug af tandfyldningsamalgam.

Ved konventionens ikrafttrædelse blev der opnået enighed om et globalt forbud mod fremstilling, import og eksport af en lang række produkter indeholdende kviksølv og forbud mod brug af kviksølv i en række industrielle processer. Konventionen giver mulighed for at revidere konventionens lister over forbud.

Gruppen af afrikanske lande har fremsendt et forslag om forbud og i nogle tilfælde blot en begrænsning af brugen af en række lyskilder og kosmetiske produkter tilsat kviksølv. Desuden skal en gruppe elektriske produkter indeholdende kviksølv, der ikke kunne opnås enighed om forbud mod på sidste partskonference, drøftes. Derudover har gruppen af afrikanske lande fremsendt et forslag om forbud mod brug af kviksølvholdigt tandfyldningsamalgam fra 2030. Brugen af kviksølvholdigt tandfyldningsamalgam i tandfyldninger er i dag ikke forbudt under konventionen men begrænset i form af en række tiltag, som parterne til konventionen opfordres til at tage for at begrænse brugen.

Danmark støtter et globalt forbud mod brug af de foreslåede elektriske produkter, lyskilder og kosmetiske produkter tilsat kviksølv. Danmark støtter desuden en global udfasning af brugen af kviksølvholdigt tandfyldningsamalgam. Begge forslag fra de afrikanske lande ligger indenfor allerede gældende EU-regulering eller indenfor det forslag til ændring af EU's kviksølvforordning, som Kommissionen fremsendte i juli 2023.

Fastsættelse af grænseværdi for affald forurenet med kviksølv

Konventionen stiller krav om, at kviksølvaffald skal behandles miljømæssigt forsvarligt. I den sammenhæng definerer konventionen kviksølvaffald som a) affald bestående af kviksølv, b) affald indeholdende kviksølv og c) affald forurenet med kviksølv. Der er tidligere opnået enighed om

definitionerne for affald bestående af og indeholdende kviksølv. På denne partskonference skal en grænseværdi fastsættes for, hvornår affald forurenet med kviksølv falder ind under konventionens bestemmelser. En vedtagelse af forslaget om en grænseværdi for affald forurenet med kviksølv vil ikke have lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark, idet al affald i EU og Danmark allerede i dag skal behandles miljømæssigt forsvarligt. Forslaget vil dog få en global virkning og dermed hæve beskyttelsesniveauet globalt.

Danmark støtter, at der fastsættes en grænseværdi for affald forurenet med kviksølv, så det bliver fastlagt globalt, hvilket affald der bliver omfattet af konventionens krav om miljømæssig forsvarlig behandling.

Vurdering af effektiviteten af konventionen

Konventionen fastsætter, at der skal igangsættes en evaluering af effektiviteten af konventionen og dens bestemmelser senest seks år efter konventionens ikrafttræden og med jævne mellemrum derefter. På 4. partskonference blev rammerne for denne evalueringsproces vedtaget. På denne partskonference skal specifikke planer for brug af bl.a. monitoringsdata og allerede eksisterende opgørelser over tiltag til brug for denne evaluering drøftes. Desuden skal det besluttes, hvor omfattende et system, man vil igangsætte til den samlede evaluering af effektiviteten af konventionen.

Danmark støtter en mekanisme til vurdering af effektiviteten af konventionen, der baserer sig på såvel monitoringsdata som opgørelser over tiltag. Desuden støttes, at mekanismen er brugervenlig og ikke for administrativt tung.